

Opetus- ja kulttuuriministeriö / Lausuntopalvelu.fi

Lausuntopyyntö 29.07.2022 VN/16361/2022

Lastensuojelun Keskusliiton lausunto hallituksen esitysluonnokseen laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamiseksi

Lastensuojelun Keskusliiton lausunnon keskeinen sisältö (lausuntotiivistelmä)

Lastensuojelun Keskusliitto pitää esitystä hyvänä mutta yksinään riittämättömänä. Esityksen tavoite on erittäin tärkeä, mahdollistaa tilapäistä suojelua hakevien ja saavien sekä turvapaikanhakijoiden ja paperittomien lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen.

Vastaanottokeskukset ovat varsin virikkeetön ympäristö lapsille. Lisäksi heidän huoltajiensa psyykkinen hyvinvointi voi olla sellainen, etteivät he jaksakaan pitää lapsistaan niin hyvää huolta, kuin haluaisivat ja lapset tarvitsisivat. Turvapaikanhakijan elämä on usein hyvin stressaavaa, kun oleskeluoikeutta maassa on vaikea saada ja palautuksen uhka on jatkuvasti läsnä. Paperittomien perheiden tilanne on usein vielä vaikeampi vuosien hakuprosessin ja pettymysten jälkeen, eikä heillä välttämättä ole edes pysyvää asuntoa. Näiden haavoittuvassa asemassa olevien lasten turvattomaan elämään voisi varhaiskasvatuksella olla – aivan kuten esityksessä todetaan – merkittävä suojaava vaikutus. Siellä voitaisiin tarjota myös varhaiskasvatustukea lain mukaista yleistä, tehostettua tai erityistä tukea. Lasten kielen kehityksen ja Suomessa tarvittavan kielitaidon sekä kotoutumisen tukeminen on myös merkittävä tekijä.

Keskusliitto huomauttaa, että esitys jää kuitenkin yksinään riittämättömäksi, sillä edelleen palvelujen järjestäminen olisi kunnille vapaaehtoista. Lapsilla on subjektiivinen oikeus perusopetukseen, ja kaikilla lapsilla tulisi olla yhtäläinen subjektiivinen oikeus myös varhaiskasvatukseen. Erityisen tärkeää varhaiskasvatus on haavoittuvassa asemassa oleville. Tästä tulisi Ruotsin esimerkin tapaan säätää lailla myös Suomessa mahdollisimman pian. Tähän ei kuitenkaan vastaa kyseessä oleva rahoituksesta annettu laki, vaan asiasta tulisi säätää varhaiskasvatuslaissa.

Keskusliitto esittää, että ryhdytään valmistelemaan myös avoimen varhaiskasvatustoiminnan saamista valtion korvausten piiriin, sillä joillekin perheille ja lapsille avoin toiminta voi olla tarkoituksenmukaista. Avoin toiminta ei kuitenkaan anna riittävää tukea kaikille lapsille, ja valinta varhaiskasvatustuella tarjoamisesta perheille on aina tehtävä lapsen yksilöllisistä tarpeista, ei kustannuslähtöisesti.